

מהתיקנה הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

זכות אבא, ניצל הבחור מפי תהום, עד שהפך לראש ישיבה מפורסם

חברותו הפעילה בארגון נוער זה, התקבל לשיבה לומז'ה על סמך המלצתו של הרב, אבל הוא עומד במריו, ממשיך בחברותו הפעילה, ומעורר מורת רוח גם בישיבתו החדשה. הוא עומד כאן, בחוץ. אולי הרב מוכן לשוחח עמו, לשכנעו להפסיק ללכת לסניף התנועה?

כן, אמר החזון-איש, אמור לו שייכנס.

יצא הרב קובלסקי לדלת המבוא, והכניס את הבחור. פנה אליו החזון איש במאור פנים ושאלו: **מה נשמע? איך התאקלם בישיבה? איזו מסכת לומדים? באיזה סוגיה אוחזים? ביקש לשמוע מחידושי ראש הישיבה, ומה חידש הבחור בלימודו.** קשר עמו שיחה מלבבת והמריצו לבוא בשבוע הבא ולהשמיע מחידושי. פניו של הבחור קרנו מאושר כאשר נפרד מן החזון-איש ומכרו, ופנה לשוב לישיבתו.

שאלה ושוברו בצדו

נשאר הרב קובלסקי בבית החזון-איש, וילדותו היתה בו בהעיזו לשאול: ילמדנו רבינו, הן אני הבאתיו הנה במטרה אחת ויחידה, שהרב ישוחח עמו וישכנעו לנתק את קשריו עם תנועת הנוער. לפני שנכנס הנה הקדמתי וסיפרתי על כך לרב, וביקשתי שיחד את דבריו לנושא זה. הרב שוחח עמו ארוכות – ולא הזכיר את תנועת הנוער ולו במלה אחת!

תשובתו של החזון-איש נחרטה בלבו לכל ימי חייו וכך אמר לו: יש לו סיפוק מחברותו בארגון זה, **ואי אפשר לקחת מהזולת את מה שיש לו בלי לתת לו תמורה.** ודאי, יש לנו מה להציע, תורת חיים היקרה לאין ערוך, נחמדה מזהב ומפז רב, ומתוקה מדבש ומנופת צופים. **אבל הבחור עוד לא הגיע אל הטעם, טרם אורו עיניו.** הסברתי לו פנים, הזמנתי לשבוע הבא. הוא ישתדל לחדש חידוש, להעמיק בסברא. אדבר עמו בלימוד, יטעם טעמה של תורה וכשיאורו עיניו בתורה, **יברח החושך מאליו, יתפוגג מקסם השווא...**

שבועיים לאחר מכן נפטר החזון-איש. אבל הבחור כבר מצא את האור והחל ללמוד בחשק רב. המועדון נזנח מאליו, וכיום – סיפר הרב קובלסקי – הוא אחד ממצוייני תלמידי החכמים בבני ברק...

בנין נערים סתירה

סיפור זה משתלב באופן נפלא בפירושו של הרב קובלסקי למאמרם ז"ל (מגילה ל"א ע"ב) "סתירת זקנים בניין, ובניין נערים סתירה": הזקנים, גם אם ירצו לסתור, יבנו לפני כן את התחליף. כך יוכלו לסתור, ופעמים שהשילולי יסתר מאליו. והנערים ברוב להטם, אם ירצו לבנות, יפנו בראש ובראשונה לנתון את הקודם, ולא יותירו אדמה חרוכה, ארס ושממה...

אגב, החזון איש התבטא בחומרה, ואמר: וכי מה דרך היא לזרוק? יש למצוא לו מקום! והטיל על הרב קובלסקי לספר למשגיח שבהכוננת החזון-איש נמצא לבחור מקום בישיבת לומז'ה. היסס הרב קובלסקי, בשליחות זו גלומה היתה אי נעימות רבה, אך לא היתה לו ברירה. כשאמר זאת למשגיח, התרגש עד מאוד וקרא: החזון איש מחשיב לי שגגות כזונות! מיד לבש את מעילו העליון וירד אל החזון-איש, לשוחח עמו. בשבוע הבא: אנו נקטנו בשמאל דוחה, והחזון איש בימין המקרבת!

חנוך לנער על פי דרכו

סיפר הגאון רבי נחום רגזניצקי שליט"א ראש ישיבת "מאורות התורה" בטלז סטון: סח לי הרב קובלסקי כאשר היה בחור צעיר בישיבת פוניבז', הגיע לישיבה בחור, אשר השתייך לתנועת נוער לא חרדית.

הוא רצה לאחוז בזה, וגם מזה לא להניח ידו. חפץ ללמוד בישיבה, ולהמשיך להשתתף בפעולות של תנועת הנוער המעורבת רוחנית וגשמית. המשגיח הרב דסלר זצ"ל שוחח עמו ארוכות וקצרות, וללא הועיל. **הבחור לא שינה את דעותיו ולא את אורחותיו, ואף לא ניסה להצניעם.** החליט הרב דסלר, שאסור לישיבה להשלים עם כך. קרא אליו את הבחור ואמר לו: **אין לפסוח על שתי הסעיפים.** עליך לבחור בין הישיבה לבין השתייכות לתנועת הנוער. אין האור והחושך דרים כאחד. אמר הבחור: אני בוחר להמשיך בדרכי זו. השיב המשגיח: **אם כן, אין מקומך בישיבה.** סבר הבחור וקיבל.

כששמע הרב קובלסקי, אשר היה אז בחור צעיר כבן שש עשרה, ששילחו את הבחור מהישיבה, ניגש אליו ואמר לו: בוא נרד לשוחח עם החזון-איש.

באו לפני החזון-איש, ושח לו הרב קובלסקי אותו המאורע. שוחח החזון-איש עם הבחור, ולבסוף אמר לרב קובלסקי: סע עמו לפתח תקווה, אל הרב גורדון שיבחן אותו ויקבל אותו לישיבת לומז'ה. בטביעות עינו ידע החזון-איש מהם סיכויי הבחור להצליח במבחן, והורה לרב קובלסקי: **אל תניח שיבחנו אותו. בכל שאלה שישאל – תענה במקומו.** בעינו החדה ידע החזון-איש שהרב קובלסקי ידע את התשובות... נוסף לכך, ציידו החזון איש במכתב המלצה.

הפגישה אצל הרב גורדון

וכך היה. קיבלם הרב גורדון במאור פנים כדרכו, קרה את מכתב ההמלצה והחל לשאול אותו שאלות. על כל שאלה, קפץ הרב קובלסקי וענה. אמר לו הרב גורדון: נאה הוכחת שיש לך "ראש טוב", א-גוטע קעפעלע, אבל הן לא אתה הוא מבקש להיכנס לישיבה... בוא נשמע מה בפיך חברך – ושאל שאלה נוספת. אך לרב קובלסקי הייתה הוראה מהחזון-איש והוא שב וענה במקום חברו... **בסופו של דבר, נראה שהמלצת החזון-איש הכריעה את הכף, והבחור התקבל לישיבת לומז'ה** דא עקא, שגם בפתח תקווה היה סניף של אותה תנועת נוער, והבחור היה בו לרוח החיה. וגם ישיבת לומז'ה לא היתה מוכנה לסבול הנהגת כלאיים...

כעבור שבועיים, קם הרב קובלסקי ונסע לפתח תקווה, **שכן חש אחריות וביקש להיוודע מה מצבו של הבחור. ואשר יגור ממנו-מצא.** הנהלת הישיבה כבר הביעה את מורת רוחה, העבירה אזהרות והתרעות למענו של הבחור החדש. ההיסטוריה עומדת לחזור על עצמה... **חדר הרב קובלסקי מפני הבאות והפציר בבחור להתלוות אליו אל החזון-איש.**

נסיעה מפתח תקווה לבני ברק לא היתה מן הדברים הקלים באותם הימים. היו נוסעים עד לכביש ז'בוטינסקי, ועולים רגלית את כל רחוב רבי עקיבא. הגיעו לביתו של החזון איש, והרב קובלסקי אמר לבחור: המתן רגע, אכנס ואראה האם הרב מוכן לקבלנו. נכנס וסיפר את הסיפור. הבחור, שהוצא מישיבת פוניבז' בגלל

כבוד בני יציר החכמה והתעלות והתעלות על מידתו הבחור הנחמד אברהם ישעי' נ"ו.
תבאתי מכתבך ונתתי לשמוע שהתך חוצר על המכתבים ששלחתי לך ואני משננך כי יכולים לבוא לך אצורך רב.

תשעת הדברות כהצלה לדיבר העשירי

קשה לי לענות במפורט על שאלותיך, אבל ידועה תשובת האבן עזרא על הא דכתוב בתורה לא תחמוד, שהלב והרצון לא ירצה דבר שאינו שייך לי. והשאלה, ומה עושים אם הלב כן רוצה, ואם יש כן חשק לדבר שלא שייך לי, או לדבר האסור? וענה על זה האבן עזרא שאם שומרים על תשעת הדיברות האחרות שכתוב בתורה לא מגיעים ללאו הזה דלא תחמוד, ואז הלב כבר לא רוצה ולא מתאוה לדבר שלא שלו. כמו ברפואת הגוף יש לפעמים שנותנים רפואה למחלה עצמה, ולפעמים הרפואה היא רק לסביב המחלה. [היינו לפעמים הרופאים אומרים שהם נותנים תרופה שתוקפת את החיידקים מסביב וממילא יתוקן שורש הבעיה, כך הם תשעת הדיברות הם אלו שעוזרים ומסייעים לאדם לשמור עצמו מהלאו האחרון].
בכל אופן דברי אלה שתקראם יבוא לך לצורך רב, אם תחזור כל פעם ותשננם.

זריזות מוציאה אותנו מכל הצרות

במדת הזריזות, עיין משנה סוטה בסוף המשניות ותראה תוספות של רבי פנחס בן יאיר שאינו מופיע לא בבבלי ולא בירושלמי רק בסוף משניות. ויש על זה תוספות יו"ט על המשנה האחרונה. זריזות מביאה לידי נקיות. ותראה חשיבות המידה הזאת. וכן על הפסוק בתורה **והמושיב עלו בני ישראל מארץ מצרים** (שמות ל"ג יח) וחמושים אומר התרגום אונקלוס **ומזריזין סליקו**, פירוש דבריו שבזריזות עולים ויוצאים מארץ מצרים, מצרים פירוש מְצָרִים, המצרים והמפריעים של אדם, המחשבות המטרדות אשר לא נותנים מנוחה לאדם כדי לצאת מן המצר. העצה לזה הוא זריזות. כי בזריזות יוצאים מכל הצרות. (עיין ברש"י שלמד וחמושים פשט אחר וכן בתרגום). מה שאדם מסוגל לעשות בעיון, בזמן ארוך, עושים בזריזות בלי עיון כמו רגע, וכן המחשבה של האדם היא גם כן בזריזות כיוון שזו תחילת כל המידות על כן ממילא בכל בוקר צריך זריזות יתרה על כל היום.

כתוב במשלי (פרק לא ז). צופיה הליכות ביתה **ולחם עצלות לא תאכל** בפשט הפשוט לומדים שהיא ממהרת לאכול וחוזרת מהר למלאכתה. ואפשר לפרש, הדבר שנעשה על ידי עצלות לא טוב להנות ממנו אפילו לעבודה ה' לא תאכל, עצה לזריזות, הכנה מקודם, וזה פירושו צופיה הליכות ביתה, להיות צופה ומשיגה על ההליכות שלו, גם בשעת העשייה לצפות ולראות על להבא. **הליכות ביתה** גם בשעת הליכה לישון, צריך שיהיה בזריזות "בידו אפקיד רוחי בעת אישן ואעירה", גם בעת שהולך לישון זוכר ואעירה, ואז הכל בזריזות, ויש כאן עוד רעיונות בעניין הזריזות 'תן לחכם ויחכם עוד ויוסף חכמה' התחזק בשבכך לילך לישון מוקדם כמה שאפשר כדי שתקום בזריזות **השכמת בית מדרש שחרית וערבית**.

אביך המצביח והתבון לחיובך
י"ב תמוז

לולא תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי

איש צדיק ונקי, חסידא ופרישא היה בבני ברק, ידיו רב לו בתורה ובחכמה ובחסידות, מתחסד עם קונו ועם הבריות, בהצנע לכת, כחד מקמאי באופן פלאי ביותר, אהוב על המקום ואהוב על הבריות, הרה"צ רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל רב דביהמ"ד סוכטשוב ב"ב, בשבוע הבעל"ט (כג סיון) יחול יום ההילולא שלו זי"ע, עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות סיבב לכותב שורות אלו שילבחת"א, קשרי אהבה שאינה תלויה בדבר באופן שלא מעלמא הדין והרבה למדתי ממנו.

באחד השיחים בלכתנו בדרך הסביר את מאמר נעים זמירות ישראל (תהלים קיט): 'לולא תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי'. מהו הכח שהחזיק את דוד המלך מכל הצרות והרדיפות שהיו לו מבית ומבחוץ?! נאר די היילגע תורה! רק התורה הקדושה!, ומה יש בתורה שלולא זה אז אבדתי בעניי?! דער אייבישטער אליין! הקב"ה בעצמו - כאשר לומדים תורה כראוי נפגשים עם הקב"ה בכבודו ובעצמו, לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף או שליח, **אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו!!!**, וכאשר נפגשים עם הקב"ה הרי עוז וחדוה במקומו, ממילא איז דאך אלעס גוט!. הרי שזה כל כולו מלא טוב.

על רבי שמואל צבי זצ"ל אפשר לומר בפה מלא, "קיים זה מה שכתוב בזה!" ויעידו על כך אלפי עדים נאמנים ובראשם החזון איש ועוד גדולי ישראל זי"ע ואין כאן המקום להאריך...

זהו סוד הקשר הנצחי של כל אותם שמסרו נפשם לתורה ביגיעה ושקידה בכל מקום ובכל זמן ובכל מצב, יהודים אלו האמינו וגם חשו בכל איבריהם וגידיהם **אני קרבת אלוקים לי טוב**, שכאשר הם דבוקים בתורה הם חבוקים ודבוקים בהקב"ה, והם היו יכולים לומר ולהעיד על התורה כי הם חיינו ואורך ימינו! והסימן לזה, שהרי בהם נהגה יומם ולילה!

(מתוך מאמר שהופיע בגיליון הנפלא "אמרי מנחם" מהמשפיע הגאון הרב יוסף צבי רכניצר שליט"א)

מו"ר אבי זצ"ל במסיבת האירוסים - נצפים בתמונה דודי זקני הגה"צ רבי אברהם חיים ברים זצוק"ל לצידו דודי ראש ישיבת בהוש רבי יהושע ברים זצ"ל ויבלחט"א מרן האדמו"ר מסוכטשוב שליט"א

מו"ר אבי זצ"ל בלימוד עם מו"ל הגליון בילדותו

מו"ר אבי זצ"ל